

Kilpeläinen, P. & Jalolahti, J. 2018. Professionell kompetens inom grundexamen i idrott. Helsingfors: Nationella centret för utbildningsutvärdering.

Bakgrund. Utvärderingen gäller yrkeskompetens i grundexamen i idrott. Utvärderingsmaterialet har samlats in från yrkesprov och det kompletterande material som beskriver hur de anordnas. Bedömningen av inlärningsresultaten inom yrkesutbildningen är utvecklande till sin karaktär, och vid genomförandet av bedömningen betonas utbildningsanordnarnas aktiva deltagande och växelverkan vid bedömningen. Den utvecklande karaktären beskrivs även av självutvärdering som genomförs av utbildningsanordnarna samt feedbackrapporter som lämnats till utbildningsanordnarna och utifrån vilka anordnarna kan jämföra sina egna resultat med nationella resultat.

Utvärderingen gällde alla studerande som inlett grundexamen i idrott som grundläggande yrkesutbildning hösten 2014 och alla de enheter som ordnar utbildningen i fråga. Utvärderingsmaterial samlades in under hela utbildningen fram till slutet av vårterminen 2017. Utvärderingsmaterialet omfattade 9 utbildningsanordnare, 268 studerande och 1 251 yrkesprov.

Professionell kompetens. Merparten (57 %) av studerandena fick vitsordet berömlig för yrkesprovet för en examensdel, 36 procent fick vitsordet god och 8 procent nöjaktig. Flest berömliga vitsord (67 %) gavs för nyckelfärdigheter för livslångt lärande. Studerandena fick flest nöjaktiga vitsord i hantering av information som utgör grunden för arbetet (8 %). Medeltalen för bedömningsobjekten varierade mellan 2,39 och 2,62 på skalan 1–3. Det vanligaste vitsordet inom alla bedömningsobjekt var berömlig. Kvinnorna fick i medeltal bättre vitsord än männen. Det förekom även skillnader i vitsorden mellan utbildningsanordnare och områden.

Utbildningens arbetslivsorientering. Utbildningens arbetslivsorientering genomförs väl i utbildningen för grundexamen i idrott. Merparten (75 %) av yrkesproven i idrott genomfördes i arbetslivet, om man inkluderar även kombinerade yrkesprov mellan arbetsplats och läroanstalt. En representant för arbetslivet deltog i bedömningen av de flesta yrkesproven. Enligt utbildningsanordnarna är samarbetet med arbetslivet etablerat och det finns gott om tillgängliga arbetsplatser för att skaffa och visa kompetensen i enlighet med examensmålen. Arbetslivsorienterade studiemiljöer främjar för sin del utbildningens arbetslivsorientering.

Yrkesprovets kvalitet. Helhetskvaliteten på utbildningsanordnarnas yrkesprov var i medeltal på en avancerad nivå och det förekom endast små skillnader mellan anordnarna. En särskild styrka inom yrkesproven var en integrering av yrkesproven i den utbildning som ordnades på arbetsplatsen, utvärdering av nyckelfärdigheterna inom livslångt lärande samt bedömning av kunnandet och en utveckling av kunnandet. Enligt anordnarna har även en kriteriebaserad och mångsidig bedömning genomförts väl vad gäller yrkesprov i idrott. En analys av innehållet i yrkesproven

visade att cirka 40 procent av yrkesproven understeg kraven på yrkeskompetens i examensdelen, det vill säga att de var alltför enkla. En integrering av gemensamma examensdelar i yrkesproven är ännu bland ett flertal anordnare relativt obetydlig och sporadisk.

Nästan alla (99 %) av lärarna i idrott var pedagogiskt behöriga. Lärarnas deltagande i arbetslivsperioderna varierade stort mellan anordnarna. Cirka 16 procent av handledarna på arbetsplatserna var utbildade.

Utvärderingen visar att de viktigaste utvecklingsbehoven riktas mot att säkerställa och utveckla bedömningskompetensen hos handledarna på arbetsplatserna samt att säkerställa yrkesprovets och lärmiljöernas kvalitet.